

Aan
De minister van Financiën en Cultuur

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Datum
17 juni 2025
Ons kenmerk
Cft 202500063
Pagina
1/7

Uw kenmerk

Bijlage
2

Onderwerp
Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2025

Geachte heer Wever,

Op 3 juni 2025 ontving het College Aruba financieel toezicht (CAft) de uitvoeringsrapportage (UR) van Aruba over het eerste kwartaal van 2025. Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het CAft op de eerste UR.¹ In bijlage 1 van deze brief vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing bij deze reactie.

Oordeel

De eerste UR toont een voorlopig overschot van AWG 122 miljoen, oftewel 1,7 procent van het bruto binnenlands product (bbp). Hiermee voldoet Aruba vooralsnog aan de financieringssaldonorm van de collectieve sector. Ook voldoet Aruba vooralsnog aan de personeelslastennorm. De schuldquote daalt gestaag. Het land ligt op koers om eerder dan in 2040 een schuldquote van 50 procent te bereiken. Verdere schuldafbouw is mogelijk als de overschotten bij de zorg- en sociale zekerheidsfondsen hiervoor worden aangewend. Het CAft signaleert tenslotte dat de investeringen enorm achterblijven.

Toelichting

Financieringssaldo

De eerste UR van 2025 toont een voorlopig overschot van AWG 122 miljoen voor de collectieve sector. Eind 2025 verwacht Aruba een overschot van AWG 256 miljoen. In de eerste ontwerpbegrotingswijziging (OBW) van 2025 werd een overschot van AWG 192 miljoen geraamd.

Het CAft constateert een gunstige ontwikkeling van de belastingbaten, met name bij de indirecte belastingen. Indien deze trend zich voortzet, zullen er meevallers ontstaan.

Gelet op de geopolitieke ontwikkelingen en de daarmee gepaard gaande economische onzekerheden, acht het CAft het prudent om vooralsnog de begroting hierop niet aan te passen. In het bijzonder kunnen de economische ontwikkelingen in de Verenigde Staten van invloed zijn op de toeristische sector. Het CAft adviseert om op maandbasis te monitoren of de realisaties (blijven) afwijken van de prognose, en eventuele aanpassingen in de tweede OBW (najaarsnota) te verwerken.

Personeelslasten

De totale personeelslasten bedragen per 31 maart 2025 AWG 122 miljoen. Voor 2025 wordt de personeelslasten geraamd op 7 procent van het bbp. Hiermee voldoet Aruba vooralsnog aan het plafond van 10 procent dat vanaf 2027 geldt. De komende jaren is het echter van belang dat het land zich blijft inspannen om de personeelslasten te beheersen.

Schuldquote

De schuld van Aruba bedraagt eind maart 2025 AWG 5.145 miljoen. Dit is een daling van AWG 124 miljoen ten opzichte van de schuld ultimo maart 2024. De schuldquote bedraagt eind maart 2025 70 procent van het bbp. Dit betreft de schuldquote van het land en niet die van de gehele collectieve sector. Het is nog onduidelijk wat de samenstelling van de collectieve sector is, aangezien deze nog niet is vastgesteld. Het CAft kan daardoor niet toetsen hoe de schuldpositie van de collectieve sector zich op de langere termijn ontwikkelt.

De schuldquote van Aruba blijft kwetsbaar voor economische schokken. Daarnaast drukken de rentelasten nog altijd op de begroting (momenteel 16 procent van de begroting). Verdere schuldafbouw blijft daarom noodzakelijk om de financiële weerbaarheid van Aruba te vergroten. Het CAft heeft eerder geadviseerd om zo snel mogelijk tot afspraken te komen met de Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) en de Sociale Verzekeringsbank (SVb) om de overschotten bij deze entiteiten te kunnen aanwenden voor schuldafbouw, dit met inachtneming van de wettelijke verplichting om een reserve aan te houden.² Indien de overschotten worden aangewend voor aflossing van externe schulden, daalt de schuld van de collectieve sector en levert dit ook een rentebesparing op.

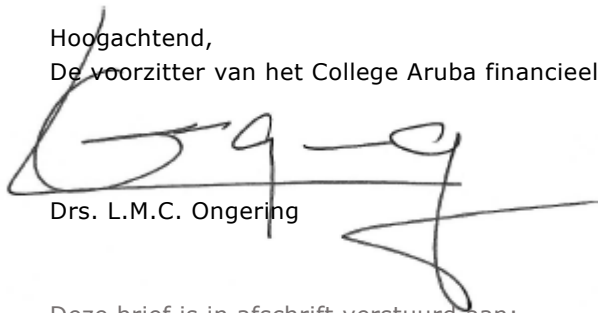
Investerings

Aruba heeft voor 2025 AWG 71 miljoen begroot aan investeringen. In het eerste kwartaal van 2025 is hiervan slechts AWG 0,2 miljoen gerealiseerd. De krapte in de bouwsector, als gevolg van de aanhoudende economische groei, veroorzaakt vertragingen in de aanbestedingsprocedures van de door de overheid gefinancierde investeringsprojecten. Het CAft ziet hiermee het eerder gesignaleerde risico bevestigd dat niet alle voorgenomen investeringen in 2025 zullen worden gerealiseerd.³⁴ Het CAft adviseert Aruba om een meerjarige investeringsagenda op te stellen, die afgestemd is op de beleidsprioriteiten en de uitvoeringscapaciteit van het land. Hierbij dienen investeringen onderbouwd te worden en een inschatting gemaakt te worden van de uitvoerbaarheid. Momenteel is het onduidelijk welke investeringsprojecten binnen de begrote AWG 71 miljoen worden uitgevoerd.

Het CAft voorziet dat niet alle begrote investeringen dit jaar gerealiseerd kunnen worden. Het CAft benadrukt, in lijn met haar eerdere advies over de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI), de mogelijkheid dat Aruba de beschikbare investeringsruimte (voor een deel) aanwendt voor geplande investeringen in de RWZI.⁵ Door de middelen aan één specifiek project toe te wijzen, kan de druk op de uitvoering gerichter worden georganiseerd en mogelijk beter worden beheerst.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping loops and strokes, positioned above a horizontal line.

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Aruba
De directeur van de Directie Financiën

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

In tabel 1 is de realisatie weergegeven voor de eerste kwartalen van de jaren 2023-2025. Daarnaast wordt de OBW voor heel 2025 weergegeven.

Tabel 1: Overzicht realisatie gewone dienst (in miljoenen AWG)⁶

	1e UR 2023	1e UR 2024	1e UR 2025	1e OBW 2025	Percentage ten opzichte van de 1e OBW 2025
Baten	348	411	415	1824	23%
Directe belastingen	116	134	122	628	19%
Indirecte belastingen	173	201	249	831	30%
Overige baten	59	77	43	365	12%
Lasten	352	349	370	1690	22%
Personeelslasten	112	111	122	509	24%
Goederen en diensten	45	46	45	214	21%
Rente	61	57	55	294	19%
Subsidie	51	54	61	243	25%
Overdrachten	37	38	43	228	19%
Bijdragen & afschrijvingen	45	42	44	200	22%
Exploitatieresultaat	-4	63	45	134	34%
Kapitaaldienst	4	7	5	-55	-8%
Kapitaalontvangsten	9	12	10	40	24%
Kapitaalluitgaven	5	5	5	95	5%
Financieringssaldo land	0	70	50	78	63%

Bron: eerste uitvoeringsrapportages 2023-2025 en OBW 2025 van Aruba.

Baten

Aruba realiseert in het eerste kwartaal van 2025 AWG 415 miljoen aan baten. Dit is AWG 4 miljoen (circa 1 procent) meer dan in het eerste kwartaal van 2024. De belastingbaten zijn met AWG 36 miljoen gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2024, terwijl de overige baten in diezelfde periode met AWG 34 miljoen zijn gedaald.

Belastingbaten

De belastingbaten stijgen in het eerste kwartaal van 2025 met AWG 36 miljoen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2024. Deze stijging is volledig toe te schrijven aan de toename van de indirecte belastingen (AWG 48 miljoen). De directe belastingbaten zijn met AWG 12 miljoen gedaald. Dit hangt grotendeels samen met de verlaging van het loonbelastingtarief van 10 procent naar 0 procent per 1 januari 2025.

De stijging van de indirecte belastingbaten wordt met name verklaard door hogere baten uit de BBO/BAVP (AWG 9 miljoen) en invoerrechten (AWG 7 miljoen). Daarnaast wordt de toeristenheffing vanaf 2025 toegerekend aan de indirecte belastingen (AWG 29 miljoen). Gecorrigeerd voor deze herindeling bedraagt de stijging van de indirecte belastingbaten AWG 19 miljoen.

Overige baten

De overige baten dalen in het eerste kwartaal van 2025 met AWG 34 miljoen ten opzichte van dezelfde periode in 2024. De belangrijkste verklaring voor deze daling is de verschuiving van de toeristenheffing, die vanaf 2025 wordt verantwoord onder de indirecte belastingen. Daarnaast is sprake van een lagere realisatie van de overige ontvangsten (AWG 9 miljoen). In de uitvoeringsrapportage is geen toelichting opgenomen voor deze daling ten opzichte van het eerste kwartaal van 2024.

Lasten

In het eerste kwartaal van 2025 bedragen de totale lasten van Aruba AWG 370 miljoen. Dit is een stijging van AWG 21 miljoen (9 procent) ten opzichte van dezelfde periode in 2024. De toename wordt met name veroorzaakt door hogere personeelslasten en subsidies.

Personeelslasten en subsidies

De stijging van de personeelslasten en subsidies houdt verband met de loonindexering die in de tweede helft van 2024 is doorgevoerd. De personeelslasten bedragen AWG 122 miljoen, een stijging van AWG 11 miljoen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2024. De subsidies nemen toe met AWG 7 miljoen en bedragen AWG 61 miljoen. Hoewel de lasten als geheel zijn toegenomen, blijft de uitvoering in lijn met hetgeen is geraamd in de begroting.

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst toont in het eerste kwartaal van 2025 een positief resultaat van AWG 5 miljoen. De baten bedragen AWG 10 miljoen en zijn grotendeels afkomstig uit vrijgekomen afschrijvingen. De lasten van AWG 5 miljoen bestaan voornamelijk uit verstrekte studieleningen. Aruba begroot voor 2025 AWG 71 miljoen aan investeringen. In het eerste kwartaal van 2025 is slechts 1 procent daarvan gerealiseerd. Het CAft acht het gelet op de structurele onderuitputting in voorgaande jaren niet realistisch dat alle begrote investeringen dit jaar worden gerealiseerd. Aruba kan overwegen om de middelen te herbestemmen ten behoeve van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).

Financieel beheer

In het kader van het Landspakket werkt Aruba aan het versterken van het financieel beheer. Aruba boekt hierin voortgang. Zo constateert het CAft dat de achterstanden in de indiening van de uitvoeringsrapportages zijn ingehaald. Daarnaast zijn de jaarrekeningen over 2019 en 2020 inmiddels ingediend bij de Algemene Rekenkamer Aruba, en volgen de resterende jaarrekeningen later dit jaar.

Collectieve sector en overheidsentiteiten

In tabel 2 is het begrote resultaat voor 2025 van de gehele collectieve sector van Aruba weergegeven, afgezet tegen de realisatie in de eerste kwartalen van 2023–2025.

Tabel 2: Overzicht resultaat collectieve sector (in miljoenen AWG)⁷

	1e UR 2023	1e UR 2024	1e UR 2025	1e OBW 2025
Financieringssaldo land (A)	0	70	50	78
Exploitatie	-4	63	45	134
Kapitaaldienst	4	7	5	-55
Resultaat entiteiten (B)	30	62	72	114
AZV	5	13	19	67
SVb	11	32	24	57
ATA	15	18	29	9
Serlimar	-1	0	0	0
SEPB	0	0	0	-1
UA	0	0	-1	-1
Correcties	1	0	1	-18
Collectieve sector (A + B)	30	132	122	192
Tekort/overschot (% bbp)	3.2%	1.8%	1.7%	2.6%
bbp	6655	7074	7339	7339

Bron: eerste uitvoeringsrapportages 2023-2025 en OBW 2025 van Aruba.

Voor de entiteiten binnen de collectieve sector geldt dat het positieve resultaat voor het eerste kwartaal van 2025 wordt veroorzaakt door overschotten bij de Algemene Ziektekostenverzekering (AZV), de Sociale Verzekeringsbank (SVb) en de Aruba Tourism Authority (ATA). In het eerste kwartaal van 2025 behaalde de AZV een overschot van AWG 19 miljoen. De AZV verwacht eind 2025 een positief resultaat van AWG 71 miljoen, AWG 4 miljoen hoger dan begroot. De SVb verwacht eind 2025 een resultaat van AWG 57 miljoen. Dit ligt in lijn met de begroting.

Aruba wijst samen met Nederland tweejaarlijks, na advies van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van Aruba en in samenwerking met het CBS van Nederland, vóór 1 april aan welke rechtspersonen er met ingang van het volgende begrotingsjaar tot de collectieve sector behoren.⁸ De collectieve sector voor het jaar 2025 moet nog door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) worden vastgesteld. Het CAft benadrukt hierbij het belang van een eenduidige benadering voor de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Op basis van artikel 17 lid 1 van de LAft reageert het CAft op de eerste UR. Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR wordt gevormd door de LAft.

² Cft, kenmerk 202500036, Advies bij de vastgestelde begroting 2025, d.d. 16 april 2025

³ Cft, kenmerk 202400065, Advies bij de ontwerpbegroting 2025, d.d. 17 juni 2024.

⁴ Cft, kenmerk 202500031, Advies bij het amendement op de ontwerpbegroting 2025, d.d. 17 maart 2025.

⁵ Cft, kenmerk 202500035, Advies rioolwaterzuiveringsinstallatie, d.d. 3 april 2025.

⁶ In deze tabel is sprake van afronding op hele AWG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁷ In deze tabel is sprake van afronding op hele AWG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁸ Artikel 22 van de LAft.